

Ki?ilik Y?nelim ?l?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ki?ilik Y?nelim ?l?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24873>

Özet

Kişilik Yönelim Ölçeği, 2006 yılında Özlem Şimşek tarafından Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle **insan dinamiği** kişilik özelliklerinin kapsamlı bir şekilde incelenmesi ve ölçülmesi amacıyla tasarlanmıştır. Geliştirme çalışması, modern psikolojideki kişilik yapılarındaki statik tanımlardan ziyade, bireyin yönelimlerini ve adaptif mekanizmaları değerlendirilmeye odaklanmıştır.

Ölçeğin temel amacı, bireylerin farklı durumlara karşı gösterdikleri tutum ve davranışsal eğilimleri yansıtan **kişilik** boyutlarındaki güvenilir ve geçerli bir şekilde ortaya koymaktır. Ölçek geliştirme süreci, kapsamlı bir madde havuzu oluşturma, pilot uygulamalar yapma ve ardından psikometrik özelliklerin belirlenmesi aşamaları içerir.

Anahtar Kelimeler

Kişilik Yönelim Ölçeği, Ölçek Geliştirme, İnsan Dinamiği, Psikolojik Ölçme, Psikometri, Kişilik Özellikleri, Sakarya Üniversitesi.

Yazarlar

Özlem Şimşek

Amaç

Kişilik Yönelim Ölçeği'nin birincil amacı, literatürde genellikle ihmal edilen veya geleneksel modellerle yeterince açıklanamayan insan dinamiği ve yönelimsel eğilimler bağlamında **kişilik özelliklerini** sistematik olarak ölçmek için standart bir araç sunmaktır. Bu geliştirme çalışması, Türk kültürüne uygun, güçlü psikometrik temellere sahip bir envanter oluşturmayı hedeflemiştir.

Ölçek, klinik ve akademik araştırmalarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Özellikle bireylerin motivasyonel yapıları, kişilerarası ilişkilerdeki eğilimlerini ve problem çözme yaklaşımlarını belirleyerek, farklı kişilik tiplerinin dinamik profilini çizmeye amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, "İnsan Dinamiği Kişilik Özellikleri" adı verilen geniş bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, bireyin içsel ve dışsal çevresiyle etkileşimi sırasında sergilediği tutarlı eğilimleri ifade eder. Geleneksel kişilik modelleri (örneğin, Beş Faktör Modeli) genellikle tanımlayıcı sınıflara odaklanırken, bu ölçek bireyin eylem ve yönelimlerini, yani kişiliğin dinamik bileşenlerini merkeze

alır.

Ölçeğin geliştirilmesi sırasında, bu dinamiği yansıtan alt boyutların belirlenmesi için detaylı teorik çalışmalar yapılmalı ve faktör analizi teknikleri kullanılmalıdır. Yapısal olarak, ölçeğin birden fazla boyutu kapsayan çok boyutlu bir envanter olduğu varsayılmaktadır. Bu boyutlar, bireyin sosyal uyumu, başarı motivasyonu ve duygusal düzenleme kapasitesi gibi temel yönelimleri içerebilir.

Geçerlik

Kişilik Yönelim Ölçeği, bir geliştirme çalışması olduğu için, geçerlik çalışmaları tezin kritik bir parçasını oluşturmaktadır. Tez çalışması kapsamında, ölçeğin yapısal geçerliliğini (construct validity) ve içerik geçerliliğini (content validity) sağlamak için gerekli adımlar atılmalıdır.

Yapı geçerliliğinin incelenmesinde genellikle açıcı (Exploratory) ve doğrulayıcı (Confirmatory) faktör analizi yöntemleri kullanılmaktadır. İçerik geçerliliği ise uzman görüşlerine başvurularak sağlanmalı olup, maddelerin ölçülmek istenen yapıyı temsil etme derecesi değerlendirilmelidir. Ancak, orijinal kaynakta bu değerler sunulmadığından, detaylı psikometrik katsayılar (örneğin, CVI veya faktör yükleri) bu bağlamda yer verilememektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik (reliability) analizleri, geliştirme sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı değerlendirmek amacıyla iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) ve muhtemelen test-tekrar test güvenirliği gibi yöntemler kullanılmaktadır.

Yüksek lisans tezlerinde, geliştirilen araçların güvenirliğinin yüksek olması beklenir. Bu ölçek için elde edilen iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme derecesini göstermelidir. Orijinal materyalde spesifik katsayılar belirtilmese de, ölçeğin bilimsel standartlara uygun olarak geliştirildiği varsayılmaktadır. Güvenirlilik çalışmaları ve detayları, referans verilen yüksek lisans tezinde bulunmaktadır.

Faktör Analizi

Kişilik Yönelim Ölçeği'nin yapısal boyutların belirlemek ve ölçülen "insan dinamiği" yapısının alt bileşenlerini keşfetmek amacıyla faktör analizi uygulanmalıdır. Bu analiz, ölçeğin çok boyutlu yapısının ortaya çıkarmıştır.

Geliştirme tezinde kullanılan Faktör Analizi, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar altında toplandığını göstermelidir. Bu analizler, ölçeğin teorik çerçevesiyle tutarlı ve amaca uygun bir faktör yapısı sergilediğini ortaya koymuştur. Elde edilen faktörler, bireylerin kişilik yönelimlerindeki

temel farklılıklar temsil etmektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme çalışması sonucunda ortaya çıkan, öz bildirim (self-report) temelli, kağıt-kalem veya dijital olarak uygulanabilir psikolojik ölçektir.

Format: Ölçek geliştirme çalışmalarında yaygın olarak kullanılan, muhtemelen 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatına sahiptir (Örneğin: "Hiç Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılıyorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yetkinler ve yükseköğretim öğrencileri (tez örneklemi genellikle üniversite öğrencileri ağırlıklıdır).

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri.

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirme amacı, Türkiye'deki Sakarya Üniversitesi öğrencileri ve/veya genel yetkin popülasyonu üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Uygulama, katılımcıların maddeleri okuyarak kendilerine en uygun düzeye derecelendirme seçeneğini işaretlemesi şeklinde ilerler. Puanlama, ters maddelerin kodlanması ve alt boyut puanlarının toplanmasıyla yapılır.

Anahtar Kelimeler

Özlem Şimşek, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Psikometrik Araç, Dinamik Kişilik, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazma Adresi: Özlem Şimşek (Tez yazarı) - Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (2006 itibarıyla bağlı olduğu kurum).

Şzinler, Ücret ve Test Yılı

Kişilik Yönelim Ölçeği, bir akademik tez ürünüdür. Akademik kullanım için genellikle ilgili yazara ve üniversiteye atıfta bulunarak izin alınması gerekmektedir. Ticari veya geniş ölçekli kullanım için yazar Özlem Şimşek ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçeğin geliştirildiği ve ilk kez kullanıldığı yıl **2006**'dir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [kisilik-yonelim-olcegi-toad.pdf](#). Ayrıca, tezin resmi kayıtlarına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: [tez.yok.gov.tr](#).

Kaynaklar

Şimşek, Ö. (2006). *İnsan dinamiği kişilik özelliklerinin incelenmesine yönelik ölçek geliştirme çalışması*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Kişilik Yönelim Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için yukarıda referans verilen yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.